

Tomislav Mokrović

PHAROS

Antička kultura hrvatskog
sredozemlja

Stari Grad na Hvaru, 27. srpnja – 3. kolovoza 2013.

Ovoga je ljeta u organizaciji I. gimnazije u Splitu, Centra za interdisciplinarno istraživanje stare povijesti Zavoda za hrvatsku povijest Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatskog arheološkog društva iz Zagreba, Instituta *Latina et Graeca* iz Zagreba te Privatne klasične gimnazije iz Zagreba u Starome Gradu na Hvaru održan XIX. seminar za mlade s temom „Darovi polja i mora“.

Po dolasku i smještaju uvodno je predavanje u poslijepodnevnim satima održala dr. sc. Inga Vilogorac Brčić koja je polaznike seminaru upoznala s poviješću Staroga Grada, njegovim najranijim stanovnicima te arheološkim ostatcima. Predvečer je, također pod vodstvom dr. sc. Inge Vilogorac Brčić, uslijedila šetnja ulicama Staroga Grada u kojoj su sudionici obišli arheološke lokalitete iz grčkoga razdoblja te posjetili spomenike i crkve iz novije povijesti Staroga Grada kao i gradski muzej.

Nedjeljno je prijepodne za seminariste bilo slobodno pa su ga svi iskoristili za uživanje u moru i suncu. U poslijepodnevnim je satima profesor Tonći Maleš održao prvi (grčki) lektorat pod naslovom „Blagoslovi majke Zemlje“ na kojem su polaznici čitali ulomke Hesiodovih *Poslova i dana*, Homerovih *Himni* te Kalimahove *Himne Demetri*, a iz kojih su više mogli doznati o načinu obrađivanja zemlje, povoljnim danima za bavljenje poljoprivredom te raznim ritualima i kultovima posvećenim agrarnim božanstvima. Nakon ručka seminaristi su podijeljeni u grupe te je svaka grupa dobila temu za prozopografski esej vezanu uz antičku povijest otoka Hvara. Esej su učenici trebali napisati do kraja seminaru koristeći se svime što doznaju na lektoratima, u šetnjama Starim Gradom ili nauče na predavanjima.

Večer istoga dana bila je rezervirana za pravu malu avanturu. Naime, trinaest dobrovoljaca predvođenih profesorom Tomislavom Mokrovićem krenulo je s trojicom lokalnih ribara u ribolov pod svijećama. Učenici su imali priliku vidjeti cijeli postupak ribarenja, od isplavljanja i pripreme mreža, čekanja da se ribe skupe, pa do potezanja mreža te vađenja i sortiranja ulovljene ribe. Ribolov na mirnome moru pod zvijezdama trajao je nekoliko sati, a ribare je pratila sreća pa su se vratili s ulovom od nekoliko desetaka kilograma ribe.

Trećega je dana seminaru, nakon doručka, uslijedio drugi (latinski) lektorat kojega je održala profesorica Ivana Marijanović. Tema lektorata bio je uzgoj školjaka, a seminaristi su čitali ulomke *Prirodoslovlja* Plinija Starijeg u kojem su više doznali o vrstama

školjaka koje su Rimljani konzumirali te načinima na koje su one bile uzgajane. U poslijepodnevnim je satima održana radionica pod naslovom „Kruh naš svagdašnji“ na kojoj su učenici, podijeljeni u grupe, imali zadatak izraditi kruh ili pogaču što sličniju onoj kakvu su jeli Grci i Rimljani, naravno koristeći autentične namirnice poput maslina i maslinova ulja, kapara, feta sira te mediteranskih začina poput lovora, origana, ružmarina i drugih. Sve grupe uspješno su izvršile zadatak, a nakon što je stručni žiri proglasio pobjednike, svi su sudionici uživali u plodovima svoga rada. Večer su polaznici iskoristili za druženje i zabavu.

Utorak ujutro, nakon doručka, održan je treći (grčki) lektorat pod naslovom „Ljudi od mora“ kojeg je vodila profesorica Davida Bronzović Švenda, a na kojem su učenici čitali ulomke Opijanova didaktičkoga spjeva *O ribarstvu*. Iz njega su više doznali o grčkome načinu ribarenja, ribama koje su lovili te tehnikama ribolova. Nakon ručka seminaristi su pod vodstvom profesora krenuli na izlet. Najprije su obišli Starogradsko polje te se upoznali s grčkom parcelacijom, a zatim su imali prilike prošetati jednim od brojnih hvarskih vinograda te saznati nešto više o načinu njegove obrade i održavanja, izradi vina i sl. Na kraju je uslijedio posjet malenom botaničkom vrtu Katovnica, kroz kojega je učenike proveo njegov vlasnik, profesor Matko Roić, a koji je u njemu zasadio sve autohtone hvarske biljke. Kraj izleta bio je rezerviran za zajedničku svečanu večeru. Ista je održana u malenoj lokalnoj konobi smještenoj u napuštenome selu Humac. Ispod stoljetnih maslina, okruženi ostatcima starih hvarskih kamenih kuća, učenici i profesori zajedno su se družili i uživali u autohtonim specijalitetima poput hobotnice i janjetine ispod peke do kasno u noć.

Jutro petoga dana bilo je rezervirano za četvrti (latinski) lektorat pod naslovom „Carska oklada“ kojeg je održala dr. sc. Inga Vilogorac Brčić, a na kojem su čitani ulomci *Prirodoslovlja* Plinija Starijeg, o okladi između Kleopatre i Marka Antonija. Vrijeme poslije ručka polaznici su iskoristili za kupanje i sunčanje, a u poslijepodnevnim je satima dr. sc. Inga Vilogorac Brčić održala epigrafsku radionicu. Navečer su učenici pod vodstvom profesora posjetili grad Hvar u kojem su obišli hvarsku katedralu i druge znamenitosti.

Četvrtak ujutro učenici su dobili slobodno vrijeme koje su iskoristili za dovršavanje prozopografskih eseja te druženje i kupanje. Nakon ručka, u poslijepodnevnim je satima održano javno čitanje eseja, a zatim su svi seminaristi tajnim glasovanjem odabrali najbolji esej. Predvečer je uslijedila još jedna zajednička večera i druženje, ali ovoga su puta sudionici sami pripremili večeru. Uz salatu od sezonskoga povrća i krumpira ispod peke na meniju se našla i svježa riba s gradela.

Cijeli petak bio je rezerviran za vježbanje i pripremanje javne priredbe. Cijeloga je dana vladala strka i pozitivna napetost jer su se svi trudili što bolje spremati za javni nastup. Priredba je održana u večernjim satima u Remetinom vrtu, na ostacima grčkoga Pharosa. Najprije su pročitani najbolji prozopografski esej te najbolji grčki i latinski prijevod tekstova čitanih na lektoratima, a zatim je održana desetominutna predstava u kojoj su učenici ukratko prikazali život grčkih ribara i seljaka te šaljivu prepriku među njima. Na kraju priredbe okupljenima se obratio voditelj seminara profesor

Tonći Maleš, a zatim su svim sudionicima podijeljene diplome te simbolične nagrade. Uslijedilo je druženje i veselje do kasnih noćnih sati.

Subota ujutro bila je vjerojatno najmrskiji dan svim sudionicima jer je značila ukrcaj na trajekt, napuštanje Staroga Grada, kraj druženja te povratak kućama.

Na kraju, zahvaljujemo svim predavačima i profesorima na utrošenome vremenu i trudu te posebno učenicima na njihovom radu, zalaganju i marljivosti. Nadamo se da su mnogo toga naučili te da će im uspomene na zajedničko druženje i vrijeme provedeno u Starome Gradu ostati u lijepom sjećanju.

POLAZNICI SEMINARA:

Glodić David, Kovač Antonija, Šetka Antonela, Ugrin Dora (*I. gimnazija, Split*)
 Radman Iva (*V. gimnazija, Zagreb*)
 Matičević Ivan, Protuđer Blaž, Šimunić Lea, Štrkalj Ana (*Franjevačka klasična gimnazija, Visoko, BiH*)
 Banić Frane, Šonje Virna (*Klasična gimnazija, Zagreb*)
 Blagec Tadeja, Topolovac Vanja (*Nadbiskupska klasična gimnazija, Zagreb*)
 Bogdanić Jakov Emanuel, Hrastović Dina, Jernej Filip, Jurić Lina, Martinić Matko, Runjić Filip, Tiefenbach Jakov (*Privatna klasična gimnazija, Zagreb*)

PREDAVAČI:

Davida Bronzović Švenda, prof. (*Privatna klasična gimnazija, Zagreb*)
 dr. sc. Inga Vilogorac Brčić (*Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*)
 Tonći Maleš, prof. (*Privatna klasična gimnazija, Zagreb*)
 Ivana Marijanović, prof. (*I. gimnazija, Split*)
 Tomislav Mokrović, prof. (*Privatna klasična gimnazija, Zagreb*)
 Vilma Stojković, konzervator-restaurator (*Muzej Staroga Grada*)